

KIS LAP

1903. augusztus 16-án. Ára negyedévre 2 kor. Egyes szám ára 24 fillér. Megjelen minden vasárnap.

VILLAMOS KALAND. (Lásd a 103. lapon.)

Rákolti György utazása.

REGÉNYES ELBESZÉLÉS

IRTA

ABONYI ÁRPÁD.

HARMADIK
FEJEZET

II.

(Folytatás.)

OTT EGY esomó kő hevert a földön.

Kemény ülés volt. Kovács azonban, ki még most is érezte a térdeiben az iménti keserves erőfeszítést, örült, hogy végre — bár mire — leülhetett. Elő is kotorászta mindjárt apró, vásárhelyi »pélpáját« s belegyömöszölve egy fél dióhéjnyi bronz-vörös, nyárádi dohányt, vidáman rágyujtott, mint akinek semmi gondja a világon, szénája a legszebb rendben.

Dandóczy is előkotorászta a maga olesó fajta pipáját s lasscskán tömögette.

Rákolti állva maradt a két ember előtt és így szólt:

— Emlékeztek-e még édes atyámra, Rákolti Ferencre?

— Jaj, hogy né urfi, hogy né? bicentett fejével Dandóczy.

— Siratja is a kegyelmes asszony eleget! dunnyogta Kovács.

— Édes atyám, folytatta rövid elmélázás után Rákolti, mintegy öt esztendővel ezelőtt, részint vadász-szenvedélyének, részint a földrajzi és természetrajzi tudományok iránt való lelkesedésének engedve, elhatározta, hogy nagyobb külföldi utazást fog tenni, s ez útja-közben Afrikának úgy nevezett »sötét«, ismeretlen belső tartományába is ellátogat. E roppant terület fölfedezői és híres utazói, Speke, Burton, Chaillu, Cameron, Livingstone, Stanley, Grant, Walker és a földrajzi tudomány többi bátor zászlóvivői, gyakorta mérhetetlen testi és lelki szenvedések között iparkodtak világosságot deríteni e méltán *sötétnek* nevezett óriási területre, Afrika bensejére. Ezekon a nyomokon akart édes atyám is elindulni és, amint tudjátok, öt esztendővel ezelőtt csakugyan el is indult.

— Engedelmet instálok, urfi, szólt Kovács, de biz ezt rosszul eselekedte.

— Bizsony rosszul, dörmögte Dandóczy is.

— Jól vagy rosszul, az nem tartozik rátok, s e fölött most már hiába disputálnánk. Nem is ez a fontos, hanem az, hogy utolsó levelét ezelőtt három évvel és tíz hónappal, a nyugat-afrikai partokon tengerbe szakadó *Kongó* nevű nagy folyam mellől küldötte anyámnak; abban a levélben azt írta, hogy utitársa és

vadász-pajtása — aki nem volt más, mint a ti mostani kapitányok a Bajazid-erődben — megbetegedett és visszatért egy francia gőzhajón Európába. Ő azonban jól érzi magát, s már föl is fogadott valami százötven benszülött néger tehorhordót, hogy podgyászát, fegyvereit, műszereit és minden egyéb holmiját elszállítsák a földrész bensejébe. Egyebet nem irt ebben a levélben és több levelet — sajna! — nem kaptunk tőle. A kapitány urtól — kit a Bajazid-erődben evégből meglátogattam — viszont csak annyit tudhattam meg egész bizonyosan, hogy atyám néger-karavánjának vezetőjét *Dingánnak* hívták, s hogy ezek a négerek a »bakongo« nevű törzshöz tartozó benszülöttek voltak. Azt már csak sejti, de nem tudja bizonyosan a kapitány ur sem, hogy a Kongo-folyam mentén utazott-e atyám a földrész benseje felé, vagy más irányt választott? Ki tudja, melyiket és ki tudja — merre?

— Toportyán-férget otthon is löhet vala eleget a nagyságos ur, dunnyogta Kovács.

Rákolti figyelmen kívül hagyta ezt a kérértlen közbeszólást.

— Majdnem négy esztendeje tehát, folytatta a magyarázatot, hogy édes atyámról nem tudunk semmit. A konzulátusok utján tudakozódtunk a német, belga, francia, angol és portugál kormányoknál. Ezek a legnagyobb előzékenységgel mindent megtettek, hogy nyomtalanul eltűnt édes atyám sorsáról bármily esekély felvilágosítással szolgáljanak; de, sajnos, eredmény nélkül. A földrész bensejéből érkező karavánok, elefánt-vadászok és kereskedők szintén nem tudtak róla semmit. Az egyetlen ember, aki valami kis utbaigazítást tudott adni, egy Tomaso Diaz (Diaz Tamás) nevű spanyol születésű öreg kereskedő volt, ki ott a Kongo vidékén kereskedelmi ügynökséget tart fenn. Ezt a megerősített ügynökséget *Szent Tamás-erődnek* hívják. Az öreg kereskedő azt mondja, hogy édes atyám néhány napig vendége volt a »Szent Tamás-erőd«-nek, de karavánjával aztán tovább utazott, kelet felé, valószínűleg a földrész belsejébe és többé nem hallott róla semmit. De bármerre ment is, kiinduló pontja a »Szent Tamás-erőd«, illetőleg a Kongo-folyam volt, mely egyike a sötét világrész legnagyobb vizeinek. Hogy jobban megértsétek: a Kongo egymaga nagyobb, mint Vásárhelynél a Maros hétszer véve.

— Tyűh, az árgyelussát! ámult Kovács Miska, de bolond egy víz lehet!

— Csinos kis vízsecske,
mondotta elismeréssel Dandóczy:
elbirna vágy száz-ötven
tutájt.

Kovács Miska tréfásan
hátra ütötte a cigányt.

— Ne bomolj, füstös!
szólt rá fensőbbiséggel. Aki
víz hétszerte akkora mint
a Maros, hát az nem száz-
ötven tutájt, de három-
százat is levisz. Van
neked eszed, hogy ilyen
pirinkóra méresikélsz
egy akkora rettentő nagy
vizet, mint az a Kongó?

Rápolti tudta, hogy a két ember körülbelül egy árva ígét
sem tart meg az egész magyarázatból; de részint azért, hogy a
lefolyt eseményeket emlékezetében följújtsa, részint meg azért, hogy
később ne mondhassák, hogy »ha tudták volna«, nem csatlakoztak
volna hozzá. kötelességének ismerte, hogy röviden mindent elbeszél-
jen nekik, amit felvilágosításukra szükségesnek tartott.

— Az öreg Diaz Tamásnak, aki hosszú élete java-részét a sötét
világrész különböző tartományaiban töltve, jól ismerte a benszülöt-
teket: esupán édes atyám karavánjának néger vezetője, Dingán
ellen volt kifogása, akit haszonleső, ravasz, durva és kegyetlen
természetű embernek tartott. Édes atyám viszont éppen az ellen-
kezőről volt meggyőződve, mert nem vett észre a néger törzsfőnök
magaviseletében semmi olyant, ami gyanút kelthetett volna. Rossz
tulajdonsága minden feketének elég van, nem igen lehet közöttük
válogatni. Dingán ügyes fickónak látszott és elég értelmesen törte
az angol nyelvet is. Atyám tehát még akkor sem lehetett volna el-
nélküle, ha rossz tulajdonságairól saját szemével kell vala meg-
győződnie. Alkalmas vezető nélkül egy lépést sem tehetett volna
azon a vad földön, hol a benszülött törzsek között örökös viszály-
kodás pusztít, s a rablás, gyujtogatás, gyilkolás dicséretes erény-
nek tartatván: az a legnagyobb hős, aki valamennyi között leg-
inkább meg van érve rá, hogy minden teketória nélkül föbe-
lőjjék.

Kovács Miska ennél a szónál megsimogatta tarkóját, s félrehúzta tréfás orrfintorgatással az ajaka szélét.

— Engedelmet instálok. urfi, mondotta elfojtott kacagással, ezt a kormost egyszeriben kileli a hideg, ha a főbedurrantást tetszik emlegetni.

— Nem úgy ván, kenyergem! tiltakozott a cigány. Én reptiben á tenyeremmel soktám elkápní á golyóbiesot, Miská testvír ázonban még a fittyitül is á feldre csicsil . . .

— Csüesül a vajdád, hé! Ha ijedős lennék, vágta ki Kovács büszkén, nem kerültem volna ki élve a stári-brodáci bugyogós ellenség körmei közül. Holott pedig löttek rám vagy tizen . . . ötvenen!

— Ne mesílj, te . . .

— Mondom, lüttek rám vagy izé . . . százan, de kivágtam magamat egy szál »glanc« (puskalöveg) árán, kit ide a nyakam aljába kaptam.

— Mutasd meg, teee! nyujtotta el a szót ingerkedve a cigány.

Kovács Miska rögtön kigombolta a köpönyege gallérját és megmutatta a bekötött sebet.

— Lássad purdé és vakulj!

— Ejnye, ejnye! esóváltgatta fejét Dandócezi. Hát csak éltalaltak egy kicsikét? Ejnye, ejnye . . . pedig sáládtál, képzselem?

— Nem szokásom! felelte emelt hangon a legény.

— Hát ákkor mégis csak á felden csicsiltél . . . No lásd!

Rákolti félbeszakította az évődést, s órájára tekintve így szólt:

— Mindjárt kilenc óra . . . figyeljeteK ide! Még csak annyit akarok elmondani, hogy azért keltem utra, mert meg köll tudnom, mi történt az édes atyámmal? Ez a majdnem négy esztendei keserves bizonytalanság sokkal rosszabb és fájdalmasabb a teljes bizonyosságnál. Szóval: bizonyosságot akarok. Sejtelem, ösztön, titkos sugallat unszol, hív és biztat, hogy menj . . . menj! Menj szilárd akarattal és vigy segítséget szerencsétlen édes atyádnak, aki nem halt meg, hanem él! Igen, él! Szívemnek minden verése azt sugja, hogy él, de kimondhatatlan nyomorúságban sinylödvé várja titokban, reménykedve, hogy fia nem hagyja elveszni, hanem utána megy, ha kell, a világ másik végére is, megmenti az életnek és vissza hozza, a drága hazai földre, mely régi erejét, egészségét s életkedvét majd ismét visszaadja!

A fiatal Rákolti hangjából oly megragadó erővel, annyi lán-
goló tüzzel áradt ki a legforróbb gyermeki szeretet nemessége,
hogy magával ragadta ezeket az egyszerű legényeket, kik a
legbensőbb érzelmek gyöngédségét — elhanyagolt nevelésük és
csekély értelmiségük okán — jóformán alig érezhették.

Kovács Miska lelkesedve ugrott fel a kö-tülökéről és felkiáltott:

— Az egy igaz Istenre! Ugy léssen, miképen az urfi mondja:
elmegyünk a nagyságos ur után a világ másik végire is és haza
hozzuk!

— Házsá bizony, fogadkozott Dandóczy, akár milyen
messe ván is. Voltám én már Brássóban is, pedig ázs jó messe ván.

Rákolti akaratlanul is elmosolyodott erre a nagy mondásra.

— Brassó is elég messze van, Ferke . . . a Kongo azonban
valamivel messzebbre esik.

— Ne beszéljen ázs urfi! Még messzebbre?

— Valamivel.

— De gézesen csak odá juthát ázs ember?

— Gőzhajón igen.

— Gőzhajón?

— Igen, a tengeren.

— Sohasé jártam á tengeren, mondotta fejét rázva a cigány.

Kovács Miska gunyosan rálapogatott Dandóczy vállára.

— Sós víz az öcsém, nem piros nadrág. A tenger akkora víz . . .

— Né kotkodácsolj, ecsém! vágott szavába hirtelen a
cigány, s egész ölmagasságában kiegyenesedve, lenézett a zömök
legényre. Tudom én jól, hogy mi á tenger, de még nem jártam
rajta. Csak ennyit mondtam.

— Hát akkor mit esudálkozol?

— Ázson esudálkozom, vágott vissza Dandóczy, hogy vak
ákar vézsétni világtalant. Jáj, nagyságos urfi, olyan okos ezs á
Miska, de olyan okos némelykor, hogy sikrát hány, mint á fakova,
akit pipasurkálóval esiholnak ki.

(Folytatása következik.)

ARANY KALÁSZOK.

Ki sokat fontol, keveset cselekszik.

Kisfaludy K.

*

Nem az idő halad, — mi változunk!

Madách.

ÖSSZE-HASONLÍTÓ MONDÁSOK.

Senki sem oly álnok, mint aki jótévőjét
is megkárosítja.

Senki sem oly szivtelen, mint aki
beteg és gyámoltalan felebarátján segí-
teni vonakodik.

Abr:
is olva
kadabr
mester
igét, m
idézni.
Köz
Haj
esztenc
pogány
nevet
ember
irva a

VILLAMOS KALAND.

(Képpel a címlapon.)

Kocsivezető.

Rossz gyereke! Hogy mersz ülni
A kapcsoló vasra?

Ferde.

Mért ne ülnék? Ha leesem,
Nem esem, csak hasra!

Kocsivezető.

Ha leesel, porrá török
Minden egyes csontod!

Ferde.

Enyém a csont! Így hát kendnek
Ne okozzon gondot!

Kocsivezető.

Hát a törvény? Nesze! Nesze!
Megtanítlak rendre...

Ferde.

Jaj a hátam! Amíg élek,
Emlékezem kendre!

*

... Ferke kománk beszélne még,
De im egyet fordul...
S csupa vér a keze, orra,
Hogy felkél a porbul.

Sántikálva kerül haza,
Ahol atyja várja.
S nád-pálcája a friss csárdást
Ferde hátán járja.

Vig utjának ime így lett
Szomorú a vége,
S ha villamost lát az utcán,
Azért bús a képe.

Roboz Andor.

INNEN-ONNAN.

Abrakadabra. Mesékben néha még ma is olvashatjátok ezt a furcsa szót: Abrakadabra. A mesebeli bűvészek és varázslómesterek mondogatják, mint olyan bűvös ígét, mely mindenféle csoda-dolgot tud előidézni.

Közlöm hát veletek a szó eredetét:

Hajdanában, nagyon régen, több ezer esztendővel ezelőtt: az asszír nép hitt egy pogány istenben, amelynek Abrakadabra nevet adott. Azt hitték a jámbor asszír emberek, hogy ha ezt a nevet pergamenre írva a mellükön viselik, ezt az ő pogány

istenük nagyon jó néven veszi és jutalmul minden bajtól megóvja őket. Innen ered a babona. Később azután egy Quintus Semonius Serenus nevű római ember nyitására jött, hogy ezt a szót sajtóságos módon lehet háromszögre írni, így:

A B R A K A D A B R A
A B R A K A D A B R
A B R A K A D A B
A B R A K A D A
A B R A K A D
A B R A K A
A B R A K
A B R A
A B R
A B
A

Ebben a háromszögben nemcsak a legelső és a jobboldali sor adja az Abrakadabra szót, hanem az egyre keskenyedő többi sor akármelyike is, ha a sor végére érve, hozzá olvassuk még a fölötte levő sorok utolsó betűjét. Az összes utolsó betűkből aztán megint az egész szó tűnik elő. Ez a furesaság nagyon rejtélyesnek látszott hajdan a babonás tudatlan emberek előtt. Furfangos ámitók elhitették velük, hogy aki az ilyen bűvös ígével tele irt lapot zsinórra fűzve visel a nyakán, az kigyógyul a fogfájásból, hideglelésből és mindenféle betegségből. Drága pénzen osztogatták az ilyen módon befirkált pergamen-darabkákat, amelyek persze semmit sem használtak.

*

Fogy az eszkimó. Az eszkimó népfaj az északi Jeges-tenger szigetein és partjain, meg Grönlandban él. Termetök alacsony; testalkatuk, erős izmos gömbölyű fejük, fekete hajuk, lapos homlokuk, nagyrészt

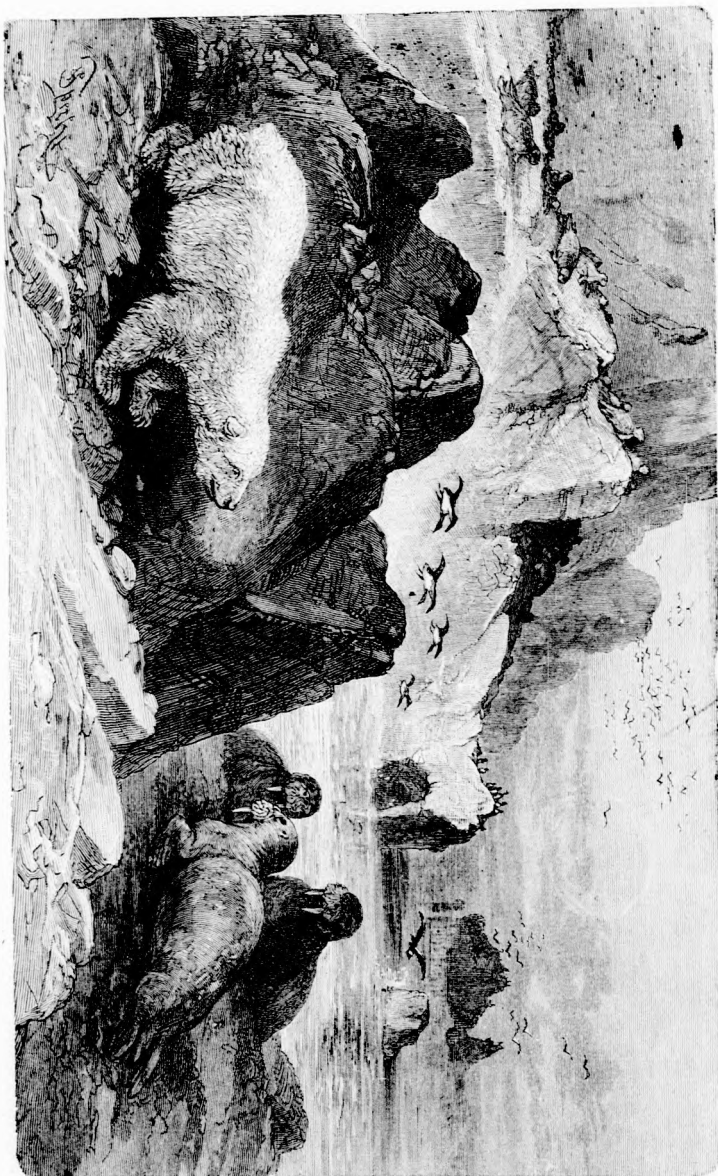

ESZKIMÓ.

ferdén álló sötét szemük, kiálló pofacsontjuk van. Béke-szerető természetűek és cet-halászzal, fóka-, rozsmár- s rénszarvas-vadászattal tengetik életüket az örökös hó és jég fehér birodalmában. Világ-

járó tudós utazók most nem rég arra a fölfedezésre jutottak, hogy ez a szerény, vendégszerető és szolgálatra kész emberfaj erősen fogy. 1897-ben a föld legészakibb részén 234 eszkimó volt, holott 12 évvel

AZ ESZKIMÓK HAZÁJA. — E KÉP JOBBOLDALÁN ROZSMÁRÓK, A BALOLDALON JÉGES-MEDVE, A TÁVOLBAN FÓKÁK LÁTHATÓK, A KÖZÉPEN SIRÁLYOK SZÁLLNÁK A TENGERRE.

AZ ESZAKI JÉGESTENGER PARTVIDÉKE

ezelőtt még 310-en voltak. 1902-ben már csak 200 maradt meg belőlük. Alaska legészakibb részén most 500 eszkimó van, holott e partvidék fölfedezői még 3000-et találtak. Igaz, hogy mindössze sem voltak

sokan. Ezelőtt 20 esztendővel 30.000 eszkimó volt még, ma már mindössze 12—13 ezer van. Lehet, hogy 50 év múlva kihal az eszkimó faj.

TEMETŐBEN.

Egy bús őszi napon temetőben jártam,
S ottan egy névtelen sirkőre találtam.
Le vala fektetve a sirdombra hosszan,
Ki nyugszik alatta: azon gondolkoztam.

Ifju volt? öreg volt? Apa? Anya? Gyermekek?
Gyermekek, akit a sors árvasággal vert meg?
S lelke föl az égbe angyalokhoz szállván,
Még a sirdombja is, az is maradt árván?

Nem, nem, nem volt árva . . . Koszoru volt rajta,
Van hát valakije, aki megsiratja,
Van hát valakije, aki gondol rája,
Aki az emlékét hű szívébe zárja.

Minek a név, minek, aranyos, csillogó,
Szomorúfüz alól messzire villogó?
Az arany lekopik, a kő szerte mállik . . .
S lesz-e vajjon aki mást helyébe állít? . . .

Benedek Elek.

KÉT PÁPA.

— XIII. Leo és X. Pius. —

XIII. LEO római pápa meghalt s új pápát választottak helyébe: *Sarto* József velencei bíborost, aki *X. Pius* néven foglalta el a szent széket. Később, ha majd megnövekedtek, vissza emlékeztek gyermekéveiteknek ama nevezetes idejére, amelyben XIII. Leo pápa, a katolikus egyház feje 1903. év július 20-án Rómában meghalt.

Nagy jelentőségű esemény ez. A pápa a katolikus egyház legfőbb tekintélye, *Péter* apostol utóda.

A pápák legtöbbször Rómában tartózkodott. Így XIII. Leo is. A pápák lakása az ugynevezett Vatican-palota, melynek építését a VI. században kezdték meg. Nem

XIII. LEO.

kevesebb mint 22 udvara és 11,000 szobája van. Világhírű könyvtára (200,000 kötetel), kincseket érő mű-gyűjtemény s igen sok hírneves művész remek festménye, szobra van benne.

XIII. Leo, az ő 25 esztendeig tartott pápasága alatt, a Vaticanból ki nem mozdult. A Vatican kertjébe gyalog-hintón vitette magát, ahová testőrei és bíborosai kísérték. Néha kiszállt gyalog-hintájából és gyönyörködött a szép virágokban.

Kilencvennégy éves kort ért, ami keveseknek jut osztályrészül.

Befolyása Magyarországra is nagy volt, mert az ő elődétől, II. Sylvester pápától kaptuk a magyar királyság jelvényét: a szent koronát, mellyel *Szent István* királyunk az 1000-ik évben megkoronázott.

Ez a korona ékesíti ma is a magyar király homlokát.

XIII. Leo elhunyt után 11 nappal összeültek Rómában, a Vaticanban azok a bíborosok, akiknek az új pápát kellett megválasztaniok, még pedig az ugynevezett *conclave*-ban. Ez az a zárt helyiség, amelynek csak egy kijárása van és amelyben sorshuzás útján jelölik ki a pápa-választó bíborosok külön fülkéit. Innen kimenniök nem szabad, amíg két harmadrész szó-többséggel meg nem választották az új pápát. Még az ételöket is egy forgatható ablakon keresztül nyújtják be nekik.

Az új pápa első cselekedete az volt, hogy a pápa-választás eredményét váró óriási néptömegre — amint a Szt.-Péter templom erkélyén megjelent — áldását adta.

X. Pi
a nép egy
el erre
Szent-P
ültette
szavazat
hogyan
szeretet
a jótét
irgalom
van szü

Velen
közt m
Sarto
Tudta
mit tes
szegény
a nyom

Szel
a Sz
földmi
kődő
munká
édes a
átjárta
és a sz
től-sze

X.
nem m
ban l
szület
éves.
állásá
annak
fiának
Ro
nyi a
rét.
engeo

És
M
laszt
pálya
feléje
—
És
jesül

X. Pius személyében a nép egyszerű fia jutott el erre a magas polcra. Szent-Péter trónusába ültette őt a bíborosok szavazata, mert tudták, hogy ott a békének és szeretetnek emberére, a jótékonyágnak és irgalomnak apostolára van szükség.

Velence szegényei közt mindenki ösméri Sarto József jószágát. Tudta és tudja ő, hogy mit tesz az: segíteni a szegényeken, enyhíteni a nyomorgók fájdalmát.

Szelid arcán ott van a Szeretet. Szegény földmives családja, küzdő édes apja, nehéz munkában meggörnyedt édes anyjának fájdalma átjárta az ő szívet is és a szegénységgel szemtől-szemben állott ő is.

X. Pius Velenczétől nem messze, *Riese* faluban 1835. június 2.-án született, tehát ma 68 éves. Magas bíborosi állásában is megmaradt annak, ami volt: a nép fiának.

Rokonai egyszerű emberek. Valamennyi a keze munkájával keresi meg kenyerét. Csak édes anyját, az öreget, nem engedte dolgozni.

És szereti az ifjúságot.

Midőn Velenczéből elutazott a pápa-választásra, ezren és ezren kísérték ki a pálya-udvarra. Ezer kendőt lobogtattak feléje és kiáltották utána:

— Te leszel a pápa!

És a nép jövődölése, óhajtása teljesült.

Polgár Géza.

X. PIUS, AZ UJ PÁPA.

APRÓSÁGOK A TERMÉSZET VILÁGÁBÓL.

A fenyőfa tülevele, mint írotoll. Aki figyelmesen szemléli a fenyőfa tülevelét, észreveheti, hogy az két egymással össze illő részből áll. Ha ezt a két részt össze szoritjuk, azt vesszük észre, hogy egyforma hosszuak és hegyük össze ér. Ha most hegyüknél össze kötjük, használható írotollat kapunk. Tolltartót meg olykép készíthetünk hozzá, hogy egy vékony ágacsán nyesett nyilásba beletoljuk úgy, hogy hegye csak 1 cm.-re álljon ki. Ha ezt most tintába mártjuk, a tinta kellőképen fölszívódik belé s akár 20 sort is írhatunk vele egy végben.

BÁBSZINHÁZBAN az első táncosnőt Zsuzsikának hívták, az első táncost pedig Csizmás Jancsinak.

Zsuzsikának piros selyem szoknyácskája volt és gyönyörű szép kalapja. Csizmás Jancsinak vörös huszárnadrágja volt, sarkantus csizmája és tollas süvege.

Mind a ketten fából voltak esztergályozva és esténként a báb-színház színpadán dróton rángatta őket a színház igazgatója.

Ez az igazgató nagy fekete szakállu ember volt és ha a bábuk nem jól táncoltak, mérgeben földhöz vagdosta őket. De akkor is kikaptak a bábok, ha kis közönség látogatta a színházat.

— Nem tudom miből foglak benneteket etetni meg ruházni, ha nem jön a közönség, dörmogte a nagy szakállu igazgató és mérgeben elment a koresmába.

Ilyenkor egyedül maradtak otthon a bábok és csendesesen beszélgettek egymás között.

Zsuzsika, az első táncosnő, nagyon elégedetlen volt a sorsával.

— Akár hogy igyekezem, mindig csak szidás a jutalmam, mondogatta Zsuzsika. Igazán maholnap már arra is el kell készülnöm, hogy rossz kedvében megver egyszer az igazgató ur.

Csizmás Jancsi megpödörte a bajuszát.

— Attól ne féljen a kisasszony! Amig engem lát, megvédelmezem én magát egy egész hadsereg ellen, ha rákerül a sor!

De Zsuzsika csak tovább busult és didergett lenge ruhájában, mert éppen hogy hűvös ősze fordult az idő.

Csizmás Jancsi és Zsuzsika egy skatulyában aludtak.

Egy este azt mondja Csizmás Jancsi a kis táncosnőnek.

— Kedves kisasszony, én azt hiszem, hogy itt mindig rosszabb lesz a dolgunk. Most már itt van a hideg idő s még csak ruháról sem gondoskodik az igazgató. Ha itt maradunk, egy szép napon megfagyunk mind a ketten. Segíteni kell magunkon valamiképen. Én legjobbnak találnám, ha mind a ketten megszöknénk, még a kapufélfától se bucsuznánk el.

Zsuzsika kisasszony megijedt.

— Ugyan mit beszél Csizmás vitéz? Hová mennénk mi ezen a nagy világon! Nincsenek nekünk rokonaink, ahová mehetnénk.

— Itt pedig nem maradhatunk, szólt határozottan a vitéz. Már egy hete nem kaptunk ebédre egyebet, mint száraz kenyeret. Az igazgató ur azt hiszi, hogy nekünk az is jó.

— Hol van az a boldog idő, sóhajtott Zsuzsika, mikor nem ettem mást reggeltől estig, mint Szent-János kenyeret meg krumplicukrot!

— Nekem mostanában még bajusz-ped-rőre sem telik, panaszkodott a vitéz.

— Az én cipőm meg enni kér! folytatta a kis táncos.

Addig beszélgettek, míg elhatározták, hogy világgá mennek. Az elhatározást követte a tett. Szépen kimásztak a skatulyájukból, és óvatosan felemelve a sátor ponyváját, kiosontak a szabadba.

Hideg, sötét éjszaka volt.

— Adja ide a kezét, Zsuzsika, szólt a vitéz.

Kézen fogva indultak el a végtelen országuton. Mire felvirradt a reggel, már messzire jártak a színházról, ahol eddigi dicsőségüket aratták.

Éppen falut értek.

Kis viskó állott a falu szélén, a viskó ajtajában pedig egy kis gyerek.

— Hová mentek? kérdezte a gyerek a szemét kerekre meresztve a különös jövevényekre.

— Megyünk világot próbálni! felelt büszkén a vitéz.

A gyerek nagyot bámult.

— Aztán nem féltök?

— Nem mi! mondá a vitéz.

— Ne menjetek tovább.

Gyertek be ide hozzánk. Van nekem egy szegény kis beteg testvérem. Vidítsátok fel. Mi nagyon szegények vagyunk, nem tellik játékszerre.

Igy szólt a gyerek és könnybe lábbadt a szeme.

A két fabáb össze nézett.

— Menjünk be, mondta Zsuzsika.

Bementek a viskóba. Hej, láttátok volna, milyen szívesen fogadták őket!

— Ilyen kedves vendégeink még nem is voltak! kiabált a gazda.

A kis beteg pedig egyszerre úgy felvidult, hogy mindjárt egészséges lett.

— No, mondta a vitéz, most már tovább megyünk. Ezentúl mindig betérünk a szegény emberek viskóiba, ahol nincs játékszerük a gyerekeknek és mulattatjuk őket. S tovább vándoroltak.

Krudy Gyula.

A JÓ BOLHA ÉS A ROSSZ KIRÁLY.

Írta Hugo Viktor.

EGSZER volt, hol nem volt: volt egy rossz király, aki népét nagyon szerencsétlenné tetté. Mindenki gyűlölte és azok, akiket bebörtönözött vagy üldözött, szerették volna meggyilkolni. De hogyan, miképen? Ő volt a leghatalmasabb, a legnagyobb ur; senki tanácsát el nem fogadta, s ha valaki mondá neki hogy alattvalói nincsenek vele megelégedve röviden válaszolá:

— Vigye az ördög őket, én nem törődöm velök!

S így uralkodott tovább, mindig kegyetlenebbül, zsarnoki módon.

Egyszer egy kis bolha, melynek jó szíve volt, okos gondolatra jött. Bár bolháinknak nincs ilyen jó tulajdonságuk, de ez a kis bolha igen jól volt nevelve: az embereket csak akkor csipte, ha megharagudott rájuk, vagy ha éhes volt.

— Milyen jó volna, ha én a királyt megjavíthatnám! mondá magában. A merénylet veszélyes ugyan, de azért kísértsük meg!

Midőn egyszer a király egész-napi rossz tettei után aludni ment, egyszerre csak heves csipést érez, mint ha gombos tüvel szurták volna meg.

— Csip!

A király szitkozódott.

— Csip! Csip!

A király dühöngött.

— Csip! Csip! Csip!

A király megfordult a másik oldalra.

— Csip! Csip! Csip! Csip!

— Ki csip engem? kérdé a király féltelmes haraggal.

— Én, felség, válaszolá a kis bolha.

— Te? Ki vagy te?

— Egy kis bolha, mely téged meg akar javítani.

— Bolha? Megállj csak, majd megfoglak én mindjárt s szétroppintalak.

A király kiugrott ágyából, össze kutatta az ágyat és az ágyneműeket, de eredmény nélkül, mert a kis bolha a király szakállába rejtőzött. A király azt hitte, hogy a bolha elugrott.

— Ah! mondá, végre nyugodtan fogok aludni.

De alig hajtá le fejét, már újra kezdődött a roham.

— Csip!

— Mi az ördög, már megint?

— Csip! Csip!

— Hogyan? Te újra merészelsz csipni, utálatos bolha?

— Csip!

— De gondold meg, hogy mit teszel!

— Csip! Csip!

— Hisz' nem vagy nagyobb egy homokszemnél.

— Csip!

— És merészeled a világ legnagyobb országának királyát csipdesni?

— Vigyen el az ördög, nem törődöm én veled, mondá a bolha.

— Oh! Csak megfoghatnálak!

— De nem fogsz ám meg!

A dühös király ez éjjel semmit sem aludt. Reggel elhatározá, hogy kicsi ellenségét minden áron kézre keríti. Parancsára a kastély minden zegét-zugát össze kutatták, úgy szintén ágyát is megvizsgálták.

Tíz öreg asszonyt — kik a bolha-fogásban nagy ügyességet tanusítottak — bizott meg e fontos feladat megoldásával. De hiába volt minden fáradozásuk, mert a jó bolha a király kabátjának gallérja alá rejtőzött.

A király azt gondolta, hogy ellensége megszökött, tehát nyugodtan hajtá le fejét a biztos alvásra. De mily hamar csalódott! Alig oltotta ki a gyertyát, midőn a bolha folytatni kezdte támadásait.

— Csip!

— Istenem, mi az már megint?

— Én vagyok, a tegnapi bolha.

— Mit akarsz, te tolakodó? Mit követelsz tőlem, te nyomorult teremtes?

— Azt követelem, hogy engedelmeskedjél nekem és tedd népedet boldoggá! Csip! Csip! Csip!

— Hamar! Ide katonáim, testőreim, minisztereim, tábornokom! Mind jertek be! Mind berohantak.

A király roppant dühös volt, úgy, hogy mind remegni kezdtek. A fő-urakat és udvarnokait összeszidta, leggorombább szavakkal illetve, az öreg asszonyokat, kik a bolhát megfogni nem tudták, megkorbácsolatá, a többit meg börtönbe vetteté.

A kis bolha pedig ez alatt a király hálósípkájában keresett menedéket.

Az öröket megkettőztették, új törvényt hoztak, új rendeletet adtak ki a bolhák ellen; egy szóval: mindent elkövettek, hogy az bolhát kézre kerítsék. De mind hiába, a király nem tudott aludni soha.

— Csip! Csip! hallatszott minden éjjel.

Minden nap más vánkost tétetett ágyába a király, új és tiszta köntöst váltott... mind hiába! Végre nem is mert ágyába feküdni, hanem karos-székből ülve töltötte az éjet. Majd alá- és feljárt, mint az elkárhozott lélek. Megsíványodott s bizonyára bele is halt volna, ha környezete nem figyelmezteti makacs elhatározására.

— Megadom magam, nyögte, midőn a bolha csipni kezdte. Kegyelmezz meg nekem! Megteszek mindent, amit tőlem követelsz.

— Jól van! Csakis e föltétel mellett engedlek aludni.

— Köszönöm. És mit tegyek?

— Tedd népedet boldoggá!

— Ezt nem tanultam, nem tudom hogyan tegyem boldoggá.

— Nem köll egyebet tenned, mint lemondanod.

— Kincsemet is elvihetem?

— Azt nem; az a népé, mely annyit szenvedett uralkodásod alatt.

— De akkor miből élek, ha egy garasom sincs?

— Vigyen el az ördög, nem törődöm veled! mint ahogy te szoktad mondani.

A bolha azonban, hogy jó szívét megmutassa, a királynak adott utraivalóul egy kis apró pénzt. A nép pedig boldog lett, mert a kis bolha megszabadította rossz lelkü királyától.

1. L
fej ne
jelent
2. L
ülő-he
tulajd
nélkül
gát je

Esz
Ter
Ár
Lu
Szé
Na
Lő
Szé
Ön

I * t

FEJTŐRŐ.

Kép-rejtvény.

Rejtett szavak.

1. Melyik az a régi hun férfi név, mely fej nélkül bőséget, láb nélkül női nevet jelent?
2. Melyik az a szó, amely balról jobbra ülö-hely; fej nélkül dísz; jobbról balra oly tulajdonság, mely a befejezést jelenti; fej nélkül pedig éppen a fejnek tulajdonságát jelenti.

Történeti rejtvény.

Esztergom	
Temesvár	
Árva-Váralja	E város-neveket
Lugos	megfelelő rendben
Szeben	sorozván egymás alá
Naszód	egy jeles királyunk
Lőcse	nevét kapjátok.
Szeged	
Ónod	

Csillag-rejtvény.

I * t e * á * d * * e * a * a g * a * * *

Szám-rejtvény.

1	1	1	1	1
2	2	2	2	2
3	3	3	3	3
4	4	4	4	4
5	5	5	5	5

Ezek a számok aként helyezendők el, hogy alulról fölfelé, jobbról balra számlálva: 15-öt adjanak. Egy és ugyanazon sorban egy számnak csak egyszer szabad előfordulnia.

Csiga-rejtvény.

	S										
	L										
	Z										
	E										
	A										
	S										
T	E	Z	L	K	O	*	SZ	CS	Ó	A	E
	K										
	Á										
	S										
	A										
	V										

Kereszt-rejtvény.

Van 9 a, 2 b, 3 d, 2 e, 3 k, 1 n, 2 r, 3 sz.

E betűket egy köll rendezni, hogy a középső víz-szintes és függőleges sor keresztet alkotva egy alföldi város nevét adja. Az 1. sor egy betű; a 2. sor testünk egy része; a 3. sor a rabnak ellentéte; a 4. a fõnt nevezett város; az 5. szintén egy város; a 6. mezei szerszám; a 7. szintén csak egy betű.

A megfejtők között, a kihuzott nevek sor-rendjében: **3 korona-**, **5 korona-** s **8 korona-**áru könyvet sorsolunk ki jutalom-díjúl.

A »KIS LAP« LXV. köt. 5-dik számában közölt rejtvények megfejtése a következő:

Kép-rejtvény: Magyarország szülőföldem.

Rejtett nevek: Tibor, Boriska, Gyula, Ella.

6	10	12	12	= 40
10	12	12	6	= 40
12	12	6	10	= 40
12	6	10	12	= 40

Rejtett szó: Ol. Ló. Öllő.

Megfejtők: Chmura László, Wiegand R., Gál Jenő, Barna Józsi, Imreh Juliska, Thyll Lacika, Szemő István, ifj. Metzger Ede, Csics Rózsika és Ancika, Horváth Lacika, Varga Valika, Landgraf Dezső, Szabó Gyula, Schmidt Melanie és Pista, Wagner Elzi és Jenő, Kubinyi Irén, Mérey Dalma, Benyovszky Pistike és Béla, Klein Aranka, Flóra és Ferenc, Totis Margit, Ilona és Blanka, Gerber Erzsike, Klári és Magduska, Milutinovits Corinna és Janka, ifj. Bónyi Adorján, ifj. Zsivánovits Pista, Kramer Margit és Iren, Frater Iván, Burger Imre, Szigethy Nellike és Tibor, Hatsch Emmy, Ella és Ilona, Moravcsik Gyula és Erika, Országh Sándor és Géza, Fellegi Vilmos, Varjasi Mariska, Izsákovits Péter, Hatschek Adrienne, Paulik Irike, Wittmann Erzsike, Erdődy László, Materny Margit és Róza, Györfly Ilonka, Pál Erzsike és Gyula, Schwarz Hugó, Jurenka Irén, Polgár Annuska, Veith Margit, Fülep Erzsike és Olga, Könyöki Matild és Józsi, Devis Gizella és Sándor, Kintses Gyula, Józsi és Laci, Bayer Antal, Rakovszky Menyhért, Nowody Antal, Dunky Bella és Gita, Bezerédj Mária, Frank Olga, ifj. Schulek Gyuri, Onody Irénke, Herzfeld testvérek, Sztójka Pepike, Czukrász Zoltán és Gyuszi, Poór Erna, Kovács György és Klára, Póczi Mariska és Erzsike, Czinder Margit, Lili, Mariska és Elek, Plenczner Ada, Surányi Linka, Kimmel Dagmár, Pap Lilike és Gizike, Fürst Sárka, Weisz Andor és Ella, Könyöki Izolda, Ilona és József, Bleuer Pali, Haas Sándor és Lajos, Stössel Manó, Szénásy Marianne, Erzsike és Pisti, Feld Sárka és Andor, Humayer Erzsike, Gaál Géza, Fischl Frici, Tischler Mici és Lajos, Schwalb Bandi, Grosschmidt Sanyi, Pécs Mariska, Hertelendy Andor, Vágó testvérek, Gervay Lilike, Fischer

* Aki valamennyit hibátlanul fejtette meg, annak nevét feltűnő betűvel nyomattam.

Ilonka, Gorove Anti, Jurenák Gizike, Geréb Andor, Hefty Paula és Lajos, Pichler István, Szigethy Mihály, Makarevicz Ilonka, Boros Sárka, Bernáth Margit és László, Strasser Pál, Englmann Frida, Papp Jenő, Heim Árpád, Rothmüller Miklós, Herzog testvérek, Matskássy Magda és Márta.

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörtént: 3 korona áru könyvet nyert Polgár Annus, Scábhegy; — 5 korona áru könyvet Elek Lilly és Mariska, Scheveningen; és 8 korona áru könyvet Materny Margit és Róza, Zilah, kiknek az illető könyveket a kiadó-hivatal megküldi.

A »KIS LAP« LXV. köt. 4-ik számában közölt rejtvények megfejtését beküldték még: Sztójka Pepike, Rothmüller Miklós, Poór Erna, Jurenák Gizike, Englmann Frida, Berger Annuska.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Marton Janka. Ilyen megkésve gyöngy-virágot lenni, nagy ritkaság. A néhány szálcakából még a leved kibontásakor is áradt az a kedves illat. Köszönöm a te virágos megemlékezésedet s köszöntöm a Vértesnek azt a rejtett zugát, ahol a ritkaságra ráakadtál. — Hertelendy Andor. Sejttem, hogy rejtvényeidben nincs hiba: de tudni nem tudom, mivel az egyes szavak jelentőségét nem irtad oda a végük mellé, nekem pedig nincs arra érkezésem, hogy minden beküldött rejtvényt megfejtsék. Az én feladatomban csak az: felülvizsgálni, minden részében szabatosan van-e megszerkesztve a feladvány. Ennél fogva újabb felszereléssel még egyszer küldjed be. — Zimmermann Frédiske. 1. Versikéd egyes sorai olyan simán ömlenek, mint akár mely gyakorlott vers-íróé. Némelyik azonban ugyancsak biceg szegényke. Mégis, ha a tiedhez hasonló közlemény épp a multkor nem jelent volna meg, művészkéd santa lábacskáit igyekeztem volna helyre rándítani. Egészben: biztathatlak. S ha a vers-írás szabályaival megbarátkozol, közölhetőket is várok tőled. 2. Már hogy ne volna szabad vonalzott papirosra írnod? Sőt akár hányszor erre külön szólítottam fel azokat az olvasó-társaidat, akik ugyancsak girbe-gurba sorokat pingáltak. Épp a vonal az az egyetlen mód, mellyel a hullámzó sorokat egyenes irányba lehet terelni, mint ahogy apró gyermeknél elég sűrűn előforduló lábszár-elhajlást is a merev sín szorítgatja egyenesre. 3. A Kis Lapot, dicsekedés nélkül szólván, méltán szeretted meg. — Gervay Lilike. Mindannyiszor örömezt válaszolok neked is, valahányszor érdemleges dologban fordulsz hozzám. — Gorove Anti. Mentül előbb lássam a saját kezű irását. — Poór Erna. Nehányát közlöm. — Totis Margit. Rejtvényeid ügyesek s jól tetted, hogy beküldted. A kocka-rejtvény betűi azonban nem elég világosak és a megfejtését sem közölted velem. Nekem nem csak szabad, de kell is tudnom a jelentését. — Stössel Manó. Soraidat nem vettem, a neved tehát a megfejtők sorában nem »tündököltethet«. A levél, ha négy soros is, mindenképen komoly munka s megkövettem, hogy gondosan legyen írva. — Vilma néni. Köszönettel vettem s legott be is soroztam. — Több levélről a jövő számban.

Társ-szerkesztő ROBOZ ANDOR.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Budapest, Kerepesi-ut, 54. sz., Athenaeum-épület.
Nyomatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-társulat Budapesten.